

Při výzkumu na Šumavě narazili vědci z Jihočeské univerzity na invazní asijskou včelu. Poprvé se objevila překvapivě vysoko v podhůří

27.8.2026 - | Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Během terénního průzkumu pastvin divokých koní na Šumavě narazili jihočeští biologové na nepřehlédnutelný nález: čalounici jerlínovou. Tento invazní druh samotářské včely pochází z východní Asie, měří až 2,5 centimetru a dosud byl v Česku známý pouze z jižní Moravy. K jeho překvapivému výskytu v netypické nadmořské výšce kolem 700 metrů pravděpodobně přispěla letošní extrémní vedra.

Čalounice jerlínová (*Megachile sculpturalis*) byla do Evropy poprvé zavlečena na přelomu století, patrně s lodní dopravou. Od prvního nálezu na jihu Francie se pak začala šířit Evropou. V současné době se vyskytuje ve většině jihozápadní Evropy (Francie, Itálie, Španělsko) a proniká i do střední Evropy (jih Německa, Rakousko, Maďarsko, Slovensko). V České republice byla poprvé zaznamenána v létě 2025 na jižní Moravě. Letošní nález této včely je ale z druhé strany České republiky, kde byla čalounice jerlínová zaznamenána na východním okraji CHKO Šumava, a to v nadmořské výšce kolem 700 m, což není pro tento druh typické. K výskytu druhu v takových podmínkách patrně přispěla extrémní vedra na začátku letošního léta.

„Při průzkumu diverzity žahadlových blanokřídlých jsem poblíž pastviny u Blanického mlýna uviděl zvíře, které bylo na první pohled neobvyklé – příliš velké na jakoukoliv naši čalounici. Když jsem si uvědomil, na co se dívám, okamžitě jsem hmyz ulovil do sítky, protože bez dokladového exempláře nebo fotografie by byl nález tak daleko od oblasti známého výskytu na Moravě asi těžko uvěřitelný,“ popisuje překvapivý nález Michal Perlík z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity.

Čalounice jerlínová hnízdí, podobně jako naše domácí čalounice, v přirozených dutinách. Na rozdíl od našich druhů ale, kvůli své velikosti kolem 2,5 cm, obývá dutiny větších rozměrů. Dutiny osídlené tímto druhem lze rozpoznat podle zátky na dokončeném hníždě. Ta je v případě čalounice jerlínové zhotovena ze smoly a pryskyřice, díky čemuž může působit nápadně zlatavě lesklým dojmem.

Čalounice jerlínová navštěvuje široké spektrum kvetoucích nektarodárných rostlin. V evropských podmínkách pak samice preferují pyl jerllínu japonského (*Sophora japonica*).

Ačkoliv se jedná o nápadný invazní druh, který se na území Evropy vyskytuje dlouhou dobu, jeho dopady na lokální biodiverzitu zatím nejsou známe. Může za to samotářské hníždění, ale i skutečnost, že vzhledem k velikosti a letové periodě si přímo konkuruje s velmi málo domácími druhy. I tak je ale třeba její šíření sledovat, protože i pokud zdánlivě neškodí domácím druhům, může s sebou nést nové patogeny, které mohou v budoucnu ovlivnit populace našich volně žijících opylovačů.

Druh byl zaznamenán při průzkumu pastviny exmoorských pony v rámci výzkumného projektu TAČR - Refaunace nekompletních ekosystémů velkými kopytníky v kontextu Nature Restoration Law - ReNEVeK.

<https://www.jcu.cz/cz/univerzita/aktualne/pri-vyzkumu-na-sumave-narazili-vedci-z-jihoceske-univerzity-na-invazni-asijskou-vcelu-poprve-se-objevila-prekvapive-vysoko-v-podhuri>